

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Augustus 20-dik napján, 1816-dik esztendőben.

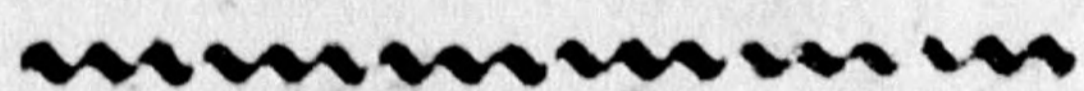
A m é r i k a.

Az Északi Amerikai Szabad Státusok jelen való állapotja így rajzoltatik - le egy levélben, a' melly Junius' 20-dikán indult Philadelphíából: —

Az *Anglusoknak* sokasága, kik az utolsó békekötéstől fogva, egy esztendőnek lefolyta alatt, Amérikanak ezen szabad részetskéjében letelepedtek, oly rendkívül nagy, hogy az ő Historiájokban nem lehet példát találni ilyen nagy számmal való kivándorlásra: 's még most is nem hogy szűnne ez az Amérikába való nagy kivándorlás, hanem inkább naponként nevedik. Véghetetlen azoknak a' tőkepenzeknek sokasága, mellyet ezen rövid idő alatt ezek az Anglusok részszerént a' nevezett Szabad Státusok' bankójába letettek, részszerént azon nemzet' fárikáinak és földje' mivelletésének virágoztatására fordítottak; és ha, mint a' környülállás mutatja, mind ezek tovább is így folynak, nem soká eljő az idő, hogy Angliának minden fabrikái és manufaktúrái, othon fognak lenni Amérikában. Amérikanak a' legjobb szénkő' dolgában való bővelkedése nagyon könnyíti azon gőz alkotmányoknak felállittatását, mellyek az Anglusok' fabrikái Systemájának oly nagy előmenetelesítésére szolgálnak. Az új fabrikáknak és manufaktúráknak hirtelen való megsokasodása pedig azt okozta, hogy a' munkások, mesteremberek, napszámosok, minden féle kézmívesek 's egyéb oda tartozók, gondviselők 's a' többi, a' világ-

nak minden részein nagy számmal felkerestettek 's oda gyűjtettek. Ide járul, hogy azok a' sok kard, puska, és minden egyéb fegyverfabrikák, mellyek most Angliában, az időbeli környülállásokra nézve, csaknem elaluva bevernek, éppen ezek az Amerikai Szabad Státusokban, most elevenültek-fel 's dolgoznak legtüzesebben, azért, hogy a' Spanyol *independens* tartományok' hadakozásának véghetetlen kiterjedése ezeknek oly vásárt szerzett, hogy nem készíthetők annyit, a' mennyit el ne' adhatnának. Még hajókat is építtetnek a' *Buenos-Ayresi independensek* az Északi Amerikai Szabad Státusoknak kikötőhelyeikben, 's innét botsátják-ki azokat, minekutánna itt minden hadi készületekkel meg rakták, prédára, ki a' tengerekre. Gabonát is sokat visznek innét az idén is valamint a' Frantzia déli vidékekre úgy a' Hanzeatika városoknak számára is, a' mellyek már előre megtétették az alkut. Az Amerikai Váltólevelek éppen oly bétben vagnak Frantzia országban is, mint Angliában, a' miolta sok Frantziák meggyőzöttettek a' felől, hogy tőkepenzeiket a' jelenvaló időben sohol ki nem adhatják nagyobb bátorsággal, mint Amérikában. Az Amerikai lakosok' gazdagságának szüntelen való nevedésével öregbedett az ő szeretetek a' tudományok és neveltetés' eránt is. *Pennsylvania* tartományában még a' falusi lakosok közzül is sokak tanítómestereket tartanak gyermekeik mellett. A' könyvnyomtató

műhelyek szaporodnak; a' helységek, ha csak mi kevésbé népesek, már könyvgyűjteményeket szereznek-össze köz használatra. De azt is meg kell vallani, hogy már a' luxus is nevedik a' nagyobb városokban. A' szobapádimentumoknak szőnyeggel való béterítettése, melly eddig az Anglusoknál és Hollandusoknál volt szokásban, most már oly közönségessé lett Amérikában is, hogy még a' mesterembereknek szobáikban is gazdag pádimentumborító szőnyegeket lehet látni. Eddig Anglia volt az, a' hova Európának egyéb tartományaiól, az igen megsokasodott népnek egy része által vándorlott, azért, hogy ott igen sokan és hamar boldogultak; most, a' mint látszik, ebben a' tekintetben is Amerika lépett Angliának helyébe, mellyet elegendőképpen bizonyít az, hogy az ó világból az újba véghetetlen sokasággal általtakaródó jövevények között majd minden nemzetekből való emberek találtak: hanem szüksége is leszen Amérikában még sok millió új lakosokra addig, míg a' maga földjének kiterjedéséhez képest olyan népessé lehet, mint a' milyen Anglia most."

A' miatt, hogy az Északi Amériikai Szabad Státusok' Országlószéke *Spanyol Floridát* a' Spanyoloknak telyességgel visszaadni nem akarja, újabban igen fontos özszeszollalkozások fordultak elő a' *Madridi* és *Washingtoni* Országlószékek között; félő, hogy végezetre tsakugyan nyilvánóságos hadakozásra kerül köztök a' dolog.

Azt írják *Vera-Cruz* bol, hogy a' Szabad Státusok' Országlószéke már most meghatározta, hogy ezentul, a' Spanyol Amériikai *Independens* tartományoknak zászlóikkal evező hajókat a' maga kikötőhelyeibe mindenüvé bébotsássa. A' *Punta di Piedra* nevű kikötőhelybe, mellyet most ezek az úgynevezett independensek vagy insurgensek bírnak a' *Meksikói* öbölben, számos olyan Szabad Amériikai

hajók érkeztek-meg, a' mellyek fegyverrel és minden egyéb hadi készülétekkel voltak terhelve, 's a' mellyeken még olyan önként vállalkozott emberek is ültek, a' kik szolgálatot akarnak vállalni az intependens se-regeknél.

Nagy Britannia.

Annak a' nagy kortsmának szálájában, melynek *London' kortsmája* a' neve, mind a' tanáts' tárgyára mind az özsze-gyűlt tagokra nézve, igen nevezetes gyűlés tartott *Londonban* Julius' 29-dikén. Elölülő volt benne a' Király' második fia a' *Yorhi* Hertzeg. Jelen voltak több Királyi Hertzegek, és sok más Nagyok, mint p. o: Kir. Hertzeg *Kent*, *Cambridge*, *Gloucester*, a' *Cauterbury* Érsek, a' Londoni Püspök, a' Kintstár' Cancellarius, 's több ilyenek. Az ő tanátskozássoknak tárgya volt, az ország' inséget szenvedő lakosainak felsegillése. A' *Yorhi* Hertzeg mint előlülő azon kezdette a' beszédet, hogy reménli, hogy a' Britanusok, kik már az idegeneknek felsegillésében a' magok nagy lelküségeket ily sokszor megbizonyították, kétségkivül a' magok tulajdon hazájokfiat sem fogják az ő inségeikben elhagyni. A' plánum, melly szerént az előlülő a' jöltévő iparkodásnak elin ézését jóvallotta, öt projektumokba volt befoglaltatva. Az első projektum, mellyen a' következő négyek fundáltatva voltak, ilyen íge által fejeztetett ki: —

„Az igen nagy kiterjedésű hadakozás' állapotjáról a' bekességes Systemára való általlépés, a' kézi munkának félbeszakadását 's a' kereskedésnek más útravaló terését okozta, mellyek miatt a' közönségnek sok tagjai szenvedésre jutottak, és a' mellyeknek nagy, helybéli (localis) inség, lett a' következése.“ —

Lord *Cocrane* felállván, azt mondotta, hogy ezen előrebótsátandó feltételnek első részét telyességgel helybe nem hagyhatja, mivelhogy az abban befoglaltatva

lévő erőssítés nem igaz, 's e'képpen kívánta azt megjobbítani: — „A' nemzeti adóságnak a' katonai intézetekkel és a' nemzeti költségekben való tékozlással összekötött rettenetes terhe az oka, ennek a' közönséges inségnek.“ — Ennek hallására így kiáltottak fel hozzá sokak: — *Tartsa a' rendhez magát! Le az Orálószekből!* — hanem a' Yorki Hertzeg maga kérte a' boszszankodó tagokat, hogy engedjék meg, hogy beszélhesse ki magát az Orátor, a' ki is tehát e'képpen folytatta szavait: — „A' Ministerek azért folytatják a' tékozlást és rendetlenségeket, hogy magok vesznek hasznot azokból. Reménlettem, hogy egymás Nemes Hertzeg (*Rutland*) fog ezen társaságban az előlülő lenni 's azon 9000 font Sterlingeiből álló penzióját, melyet *Sine Cura* (minden gond nélkül) veszen a' Státustól, 's dug be a' zsebbe, most elengedi, és hogy mások sem fognak megelégedni azzal, hogy szegény hazafi társaiknak felsegíttetésekre egy *pro-Centetskét* adnak.“

Lord *Cochrane* után azt a' megjegyzést tette *Wilberforce*, hogy az e'féle ide nem illő politikai tárgyak felett való disputálás helyett jobb leszzen arról beszélni, a' mi az öszszegyülekezésnek a' tárgya; különben ezek az öszszegyülekezett Hertzegi és egyéb fő személyek, semmi buzdító okot nem fognak találni arra, hogy az e'féle, egyéberánt joltévő célzással való öszszegyülekezésekben ezután is megjelenjenek, ha ezekben, a' tsupa jótételre való célzás helyett, politikai disputációkra találunk. Végre jóvállotta *Wilberforce* Lord *Cochranénak*, hogy vegye vissza a' maga megjobbító jóvállását. — Kir. Hertzeg *Kent* azt tanátsolta, hogy a' feltételnek azt a' részét, melly a' vetélkedésre okot szolgáltatott, 's a' mellyben a' fejeztetett ki, hogy a' népnek szegényebb részét a' mostani inségekre mi okok juttatták, egészen kihagyván, tsak ily röviden fejezzék ki a' dolgot: *Nagy bédugulás uralkodik* (tudniil-

lik a' kenyérkeresés' és kereskedés' dolgában) a' melly tanátsot valamint az előlülő úgy Lord *Cochrane* is helybe hagyták.

Az után hozzá fogott Hertzeg *Cambridge* a' hátralévő projektumoknak felolvasásához, hanem elvétvén, ismét az elsőt kezdte olvasni, mellyel elébb ugyan egy kizsárgást okozott, de feltalálta magát, 's nagy helybehagyással helyre ütötte hibáját az által, hogy az írást öszsze tépvén e'képpen szollott: — „Láthatjátok *Gentlemanok* ezen írásnak szelvényességéből, hogy melly kevésre betsúljem én ezt a' végzést, a' melly ilyen botránkozató disputálásra okot szolgáltatott. Örvendek ellenben annak, hogy hazámból való ennnyi esztendő-kig tartott eltávozásom után ismét oly Britannusokból álló gyülekezetben látom állani magamat, kik a' magok embertársaikon és atyokfiaikon való segítség végett sereglettek öszsze.“ — A' meghalálozott *Whidbroad* is egy magasztaló beszédet tartott a' nevezett Kir. Hertzeg, azért, hogy az 1812-dik esztendőben ő is egy ilyen joltévő társaságot eleinten tsak egy elmejátéknak lenni nyilatkoztatott, de abba nem soká nem tsak hogy maga is belé állott, hanem annak iparkodásait magasztaló beszédei által is foganatosította. Lord *Cochranénak* is megköszönte a' Hertzeg, hogy ellenző jóvállását megmásolta, 's a' t. —

Végezetre az a' jóvállás is előfordulván ezen fő nemességnek gyűlésében, hogy Hertzeg *Yorknak*, az ő előlülésiért voksóljon köszönetet a' társaság — ekkor Lord *Cochrane* nagyon feltűzesedvén ismét az ő előbbeni hangján kezdett beszélni, a' féleket mondván: hogy nem ilyen módon kellene a' népnek inségein segíteni, hanem a' munkáttan-jövedelmű embereknek kellene a' magok ingyen való jövedelmeiket oda adni, 's a' Ministereknek kellene ezeknek az inségeknek, gazdálkodás 's kiméllés által eleit venni. — Lärmára adván Lord *Cochrane* ezen beszéde által alkalmatosságot, ki

ment a' *Yorki* Hertzeg a' társaságból, a' mellyért némelyek helybehagyásokat mások kedvetlenségeket jelentettek. Már most a' *Kenti* Hertzegre illette volna az előlülőség, hanem ő, kérvén a' gyűlést, hogy az ő állapotja tekintetbe vétettétvén, ne kívántassék tőle az, hogy egy olyan gyülekezethen előlülőséget viseljen, melyben, mint nyilván látni lehet, politikai vetélkedések fordulhatnak elő, 's ezen szók után ő is kiment, a' jelenlévőknek közönséges helybehagyásával, a' gyűlésből. —

Most már elkezdődött a' nagy lárma. Előlülőt kellett volna választani. Sokak, még az asztalokra és székekre is felugrantsoltak. hogy annál jobban lármazbassanak. Némelyek *Lord Cochranét* akarták előlülővé választatni, de ő ezt eszébe vévén, jobbnak találta, noha rút kifütyöltésüközben, kisuhanni a' szálából, a' mellyel vége lett a' tanácskozásnak. Tsakugyan így is lett a' jó célzásnak annyi sikere, hogy még ezen ülésben összegyűlt 10,000 font Sterling, a' szegénység' számára. A' Régens ajánlott 500, a' Királyné 300, York és Cambridge Hertzegek ugyan ennyit, *Charlotta* Hertzegné 's a' férje 400, a' *Bankó* 2000, Hertzeg *Wellington* 200, *Angerstein* nevű Ur 300, font Sterlingekeket, és sok mások kissebb summákat.

Julius' 31 - dikén ilyen hirdetést tett a' Szállító-hivatal Londonban közönségesse: —

„*Szállító Cancellaria Jul. 31.* Szállító hajókra van szükség, a' következő hadi, úgy mint 5200 touna ágyúzó készüléteknek *Kanadába* (Északi Amérikába) lejendő elszállittatására. Az ajánlások Augustus' 3-dik napján halgattatnak-meg.“

Ez a' hirdetés ijedséget okozott, és úgy tartatott, mint az *Amérikaiak* ellen való hadakozásnak előpostája. Hanem a' Ministerium' újságlevelei megnyúgtatták a' közönséget, eleibe terjesztvén, hogy az Amérikával való békességnek helyreállása után

az Országlószék külömbkülömb hajókat építettett a' Kanadai tókon és néhány erősegeket is annak partjain, a' mellyeket már most ágyúzó készülétekkel megrakni szükséges lesz. El is égtek *Quebeckben* a' minap vagy öt kaszarmák egy rakás munitzióval egyetemben. Mind ezeket addig kellett kipótolni, míg jó idők járnak az odavaló szállításra.

A' *Timesben* ilyen cikkely jött-ki egy muzsikaimesternek neve alatt: — „Olyan szerentsések vagyunk, hogy *Charlotta* ő Királyi Hertzegaszszonyságának egészege annyira helyreállott, hogy a' maga kastélyában Királyi Hertzeg *Cambrdgének* 's egy kised társaságnak muzsikai időtöltést csinálhasson. Jelen voltak *Fodorné* aszszonyság és *Maldiur*, 's igen tetszetek. *Charlotta* Hertzegaszszony egy Német aréát énekelt igen szépen. Ő Hertzegaszszonyságának a' hangja altus. A' *Cambridgei* Hertzeg két vagy három aréát énekelt a' maga szép tiszta stílusával, ki is nappal annakelőtte a' *Cumberlandi* Hertzegnénél *Fodorné* aszszonysággal egygyütt éneklette-el azon duettét, a' melly így kezdődik: *Ah perdona* 's a' többi. Ezt ők oly szépen eléneklették, mint a' hogy már régen nem hallatott. *Princz Coburg* tökéletes virtuosus éneklő, a' hangja igen kedves. A' *Figaro* nevű szép énekes Játékot kedvelli nagyon. Gyönyörűségesen énekelt *Fodorné* aszszonysággal egygyütt kettősöket (duetteket). Vigan töltötte idejét a' társaság. Ő Királyi Hertzegségek 's Hertzegaszszonyságok nagy lebozsátkozással viselték magokat mindenek eránt.“

A' *Morning Chronicle* e'képpen szoll: — „*Wilson* és a' társai hosszas és kínos üldöztetés után, szerentsésen megérkeztek Angliába.“ — Ezen szókra e'képpenfelel a' *Times*: — „Mit, hát hosszas és kínos üldöztetés három hónapig való fogság olyan emberekre nézve, a' kik egy

oly bűnöst elszöktettek a' büntetés elől, a' ki hazája Országlószekének felfordittatása végett mindent elkövetett? Mi azt erőssítetjük, hogy ha ők Angliában hasonló dolgot tselekedtek volna, itt másképpen bántak volna velük. Ha ők tudniillik *Despardot*, az árulót, a' ki Angliában 14 esztendőknél halálra ítéltetett, a' fogházból kiszabadították volna, úgy ítélünk, hogy a' mi Országlószékünk igen hajlandó lett volna arra, hogy őket ültesse a' *Despard'* helyére. Az emberiség ugyan a' legelső virtus: de azért még sem szabad megsérteni az országnak törvényeit; vagy pedig, ha azokat valaki megsérti, nem lehet oka arra, hogy panaszolkodjék, ha őtet ugyan azon törvények szerént megbüntetik.

Dánia.

A' *Berlini* tudósítások szerént *Koppenhágába* oly hírek érkeztek *St. Croix* nevű *Dánus* szigetről Napnyúgoti Indiából, hogy ott a' Szeretsen rabszolgák támadásban foglalatoskodnak, 's már néhány strázsákat is letiportak. Mint halljuk seregek fognak oda küldtetni ezeknek a' veszedelmes nyughatatlankodásoknak letsendesítettéseket. *Dánia* volt az első a' rabszolgavásárnak vagy kereskedésnek eltörlésében. Azok a' Szeretsenek, a' kik már a' szigeten voltak, a' rabszolgaságban ugyan meg hagyattak: hanem, magoknak a' plántás tulajdonosoknak is tulajdon haszna kívánja azt, hogy ezen rabszolgáikkal jól bánja-

nak, minthogy újabbakat nem vibtetvén oda, magoknak kell azon iparkodni, hogy a' már meglévőket jó állapotban megtarthassák, 's őket az özszeházasítás által szaporithassák.

Norvegia.

Princz *Oskár* a' *Südermanlandi* Hercege (a' Koronaörökösnek volt *Bernadotté* fia) *Norvégiai* Vice-Királyá nevezetett, de úgy, hogy megegyezett a' Diéta abban, hogy a' Vice-Király esztendőnként 6 hónapokig másutt lehessen.

Török Ország.

Azt beszéllik, hogy úgy látszik, hogy az *Algiriai Dey* nem csak a' több *Afrikai* tolvaj Fejedelmeket, hanem még a' *Török Császárt* is megnyerte a' maga ügyének védelmezésére, melyre nézve megtörténhetne, hogy *Lord Exmouth* az *Anglus* hajós sereggel most egyelőre nem fogna egyenesen az *Afrikai* partokhoz evezni, hanem elébb *Konstántzinápoly* mellett fogna megjelenni, a' hol a' Császárnál ezen határozása felől kérdést tévén, ennek válaszához fogná azután a' maga további lépéseit alkalmaztatni. Tudniillik, ha a' *Török Császár'* válosza kedvező nem találna lenni, ezen esetben egyenesen a' *Morcai* és *Albani* partoknak elfoglalására menne *Lord Exmouth*, a' melly munkával tsalhatatlanul hamarább is elkészülhetne, mint a' tolvaj Státusoknak elfoglalásával.

-
- Augustus 16-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 291 forintot*
 — *egy Császári aranyért 13 fl. 34 kr. — egy Hollandus Aranyért 13 fl. 45 krt.*
Augustus 17-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 293 3/4 forintot
 — *egy Császári aranyért 13 fl. 42 kr. — Egy Hollandus aranyért 13 fl. 52 krt.*
Augustus' 19-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 296 5/8 fl. — egy Császári aranyért 13 fl. 51 kr. — Egy Hollandus aranyért 14 fl. — kr. adtak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

A' Pesten Augustus' 14-dikén költ levelekben ilyen hazai tudósításokat olvasunk: —

Magyar Ország' Hadi fő Kormányának több ágait, 's az azokhoz tartozó intézeteket egymás után meg szemlélvén *Ferdinand* Királyi Fő Herczeg, figyelmetességét Augustus' 8-dikán a' Nemes Esterházy Regiment Verbunk házára fordította. Ide több Generálisok, és Stabals Tisztek késérték Ö Királyi Fő Herczegségét. *Müller* Kapitány Ur a' kapuban fogadta 's a' Katona rendtartsás szerént a' Fő Kormányozónak a' Tudósítást írásban beadta a' Verbunk' tagjairól, belső elintéztetéséről, gazdálkodásáról. — Azután a' szobákat nézegette meg a' Fő Herczeg. Ezekből kimenvén a' Verbunk' Vitézeit az udvarban kiállítva találta. — Különös tünemény volt a' Legénységet dárdákkal látni. Midőn ezek Ö Fő Herczegségét tisztelnék, a' legifjabb ezen köszöntő beszédet mutatta be nyomtatva:

Felséges Királyi Fő Herczeg!

Kegyelmes Urunk!

„Sok okunk vagyon, hogy a' mai örövendetes Nap' fel-tünésének örüljünk, és örömünket nyilván kijelentsük; mert kívánatosabb és kellemetesebb dolog nem történhetett, mint, hogy Királyi Fő Herczegségedet, ezen Épületben látnunk és tisztelnünk szerentsénk vagyon. Elfelejtetetlen marad előttünk, hogy Királyi Fő Herczegséged azon Katonai Nevendékeknek Szállását, kik valaha Esterházynevet viselő Gyalog Ezred Zászlói alá Ö Felsége szolgálatjára készítettnek, meg tekiatni leereszkedett, és az által atyáskodó és mindenre kiterjedő gondosságáról Tanúságot tenni méltóztatott.“

„Fogadja kegyelmessen Királyi Fő Her-

czegséged ezen rendkívül való Kegyelmeért alázatos köszönetünket; fogadja szerentsés megmaradásáért szívükből eredett ohajtásunkat! Mi viszont ezentűl ígérjük, hogy a' midőn a' szolgálatra alkalmasoknak, és az Ezredbe való felvételre érdemeseknek taláztatni fogunk, Királyunk és Hazánk mellett Vitézi Kötelességünket híven viselni, és utolsó tsepp vérünkig tellyesíteni mindenkör készek leszünk. Pesten Aug. 8-dikán. 1816.“

Henrik Antal.

Verbunk-Musikás Kar Nevendékje.

Erre megszólamlott a' Muzsika, és a' 36 Vitézek külömbféle forgásokkal, 's a' dardák hanyásával olly kellemetes hadi Játékot tartottak, melly a' régi Magyarok' Dárda Játékaira (*Hastiludia*) kellemetesen emlékeztette a' Nézőket. E' tünemény mind magára nézve, mind a' nemzeti érzést gerjesztő hathatóságára nézve különös kedvet talált *Ferdinand* Királyi Fő Herczeg előtt; a' többi Vendégek pedig *Müller* Kapitány Urnak e' vitézi játék elintézésében mutatott ismeretes szép izlését, és a' Játékot vezető *Szabó Sándor* Strázsa - Mesternek ügyes alkalmas voltát jelesen magasztalták.

B e t s.

Henrika Cs. Fő Hertzegnéről 's a' Leánykájáról a' kised Fő Hertzegaszszonyrol, ilyen Orvosi hivatal szerént való jelentések jöttek-ki ezen napokban: —

Pénteken Aug. 16-dikán: — A' *Henrika* Cs. Fő Hertzegaszszonyosa' *reconvalescentziája* ugyan az idő melegségének befolyása által egy kevésse megkészlített, de mindazonáltal minden környülállásokra való tekintetben elő felé balad ahoz mérsékelte-tett módon. Néhány órákig jól aludt ő Cs.

Fő Hertzegasszonyysága; a' kisdéd Cs. Fő Hertzegasszonyka jól van.

Szombaton Aug. 17-dikén: — Azokra a' könnyebbülésekre, mellyeket *Henrika* ő Cs. Fő Hertzegasszonyysága a' tegnapi napnak lefolyta alatt érzett, az egyéb környülálásoknak megfelelő tsendes éjtzaka következett. A' kisdéd Cs. Fő Hertzegasszonynak, folytatában legjobb egészsége van.

Vasárnap, Aug. 18-dikán: — „A' *Henrika* ő Cs. Fő Hertzegasszonyysága' egészségének környülállásai annyira megjobbultak, hogy az ő Fő Hertzegasszonyysága' nem soká lejendő egész meggyógyulása többé kétségesnek lenni nem látszik. A' kisdéd Fő Hertzegasszonyka vidám és egészséges. Mind ezekhez keppest az eddig kiadatott Orvosi, hivatalszerent való jelentéseknek sora, ezen *Bülletinnel* bévégződik.

Nemzeti Bankó.

Azok a' rendetlenségek, mellyek a' nagy sokaságnak a' *Bankóhoz* való nagy odatojulásá 's a' papirospénznek béváltására nézve beadott kérelmeknek igen nagy számossága által okoztattak, szükségéssé teszik azt, hogy a' papirospénznek béváltására nézve olyan mód vétetődjek elő, melly a' közönség' külbölkülömbféle *interesseinek* (szükségeinek) jobban megfeleljen. —

Az ideigvaló Bankóigazgatás tehát kihirdeti, hogy tovább való rendelésig, mind az egyenesen (írásbéli kérelem nélkül) való bétételeknek elfogadása, mind pedig az ezen papirospénzbeli bétételeket illető írásbanvaló jelentéseknek és kérelmeknek beadása, megszüntetődött. —

Az ezen hónap' 16-dikáig bévétetett kérelmek, ezen a' héten, Aug. 18-ik napjától fogva 25-dik napjáig, elvégeztettek. —

Egyéberánt a' papiros pénznek béváltását 's eltörlését, az eddig tartatott mérséklésszerent, 's az 1816-ban Juniusnak 1-

ső napján költ Pátensben meghatározott principiumoknak pontos követésével, minden papirospénztujajdonosoknak szükségüket (interesséiket) leginkább tekintetbevévő módon, félbeszakasztás nélkül, folytatni fogja a' Bankóigazgatás. —

Az Aktziabétételeknek elfogadása, valamint szintén a' Bankónotáknak Conventziós pénzért 's a' Conventziós pénznek Bankónotáért való elváltása, ennekutánna is az eddig tartott módon folytattatik a' Nemzeti Bankónál. Költ Bótsben Augustus' 18-dikán 1816-ban. —

Gróf *Nemes Adam*, ideigvaló Bankókorományozó.

Gróf *Mitrowsky Aloiz*, ideigvaló Bankóigazgató.

Bogner Ferentz, ideigvaló Bankóigazgató.

Elegyes dolgok.

A' Dániai Király ő Felsége, kitől már az Austriai Státusokban számos érdeemes emberek 's néhány köz-hasznú intézetek is, a' Királyi kegyességnek szép bizonyságait tapasztalták, újabban 200 darab aranyokból álló ajándékot kapott, Magyar Országban *Nagy Szombathban* az Evangelicus hiten lévő kisdéd közönség, a' melly nagy lelki jótétemény által nem kevés könnyebbülést és előmenetelesülést kaptak ezen kisdéd közönségnek Szentegyházi intézetei.

Az azeránt való meggyőződés után, hogy a' pestis' mérge Dalmátziában és a' Ragúzai vidéken egészen kialudt, és hogy az annak visszatérhetését megakadályoztató előrevaló vigyázásbéli eszközök, legnagyobb pontossággal fenntartatni fognak, a' *Dalmátzia*, *Ragúza*, és Austriai *Albania* között való szabad közöülés, a' múlt Julius' 7 dik napján, szározon vizen helyreállitott, 's a' *Te Deum éneklés* azon egész országban megparantsoltatott.

Oly rendelést méltóztatott tenni ő Cs. K. Felsége, hogy a' Német Ujhelyi (*Wienerisch-Neustadti*) Katona-Akademiába 20, a' Bétsi Inzsínör Akademiába 10, s' az ugyantsak itt lévő Theresiána Akademiába is 10 nevendékek vétettessenek-fel a' *Lombardiai és Velencei Királyságból*, a' Státus' költségén, a' fennálló rendelkezésekkel meg-egygyezőleg és oly mérséklésszerént, hogy ezen nevendékek, felerészint Lombardiai felerészint pedig Velencei születésűek legyenek.

Azok között a' természetbéli sokféle szerentsétlenségek között, így szoll a' Budai újság, mellyekfelől némely magános vidékeink ezen esztendőben panaszkodnak, megjegyzést érdemel az a' nehézidő, melly által a' múlt hónapnak 12-dikén a' Banátusban Temes Vármegyében *Werschetz Cameralis* város meglepetett. A' dolog 2 és 3 órákor történt. A' szél, mint a' polyvát, úgy szórta széllyel a' levegőben a' házaknak összszeűzött fedeleit; a' 2600 házak között egy sem maradt épségben. Az Illiriaiak' fő templomának tornya' tetejét leszakasztotta a' nagy szélvész; különösen nagy kárt tett az aerialis selyem fabrikának, a' katonák' lovas kaszarmájának, és a' Vármegye' szénamagazinumának, mellyet egészen felfordított. A' szélvészszel látszottak vetélkedni az égi tűznek villámásai, és a' jég, a' melly úgy hullott, mintha szórták volna az egész vidéken 's kivált a' szőlő hegyeken, a' mellyek talám soha szebbek nem voltak, mint az idén. A' kárvallást, tsak előrevalóképpen is, 4 és 1/3 millióra betsülik. Az ijedség oly nagy volt azon egy orányi idő alatt, míg ez a' veszedelmes idő tartott, hogy azolta Jul. 23-dikáig 7 viselősz aszszony szült holt gyermeket. Szerentse, hogy a' villámások, noha sok helyen tetek gyujtást, de azt égés még sem követte sohol.

A' Középtengeren lévő Amerikai hadi hajós sereg megakarja, mint látszik, az Anglusokat kimélleni az Algiriaiakkal való bajlódástól, minthogy a' nélkül, hogy az Anglus hajós sereget bévárná, tsak maga előre elevezettel ezentolvaj fészeknek megtámadására.

A' *Tunisiak* és *Tripolisiak*, hogy a' népet a' keresztények ellen annál inkább feltüzelhessék, a' Muhamed Prophéta' zászlóit kifüggesztették, e'képpen iparkodván ragadozó életjeknek módját a' magok religiói fanatismusának palástja által védelmezni.

Hivatalos Jelentés.

A' néhai *Vitéz József Udvari Ágens ur'* váratlan halála valamint számtalan baráti és esmerősei között nagy szomoruságot, úgy hivatalos dolgaiban rendetlenséget okozhat, hanemha minden velle öszveköttetésben volt személyek jussaikra eleve felvigyáznak. Kiknek kedvekért ezennel jelentetik, hogy a' megholtnak Testamentum' Executorai, minden irományait és leveleit magok gondviselése alá vették, 's azért mindnyájokat, a' kiknek a' megboldogúlton valami keresetjek vagyon, ezzel hivatalosan intik: hogy magokat vagy *Tasnádi Tekintetes Szüts István Udvari Ágens Urnál* mint Testamentum' Co-Executoránál itt Bétsben: unter den Tuchlauben 470 dik szám alatt az első emeletben, balra a' fő gráditznál, reggeli 9 órától fogva délutánni 3 óráig; vagy pedig *Tekintetes Gyurkovits Mátyás Udvari Ágens Urnál*, ugymint Nagy Méltóságú *Festetits György* ő Excellentiájának, mint hasonlóképpen Testamentom-Executorának e' dologban való Plenipotentiariussánál, kiknek lakása *Schaufler útszában* 9-dik szám alatt vagyon, magokat jelentsék.